

Asia: VN/1489/2026

Luonnos hallituksen esitykseksi ulkomaalaista kasvuyrittäjää ja yrittäjää koskevan sääntelyn uudistamiseksi

Lausunnonantajan lausunto

Lausuntonne yrittäjän oleskelulupaa koskevasta muutoksesta.

Mikro- ja yksinyrittäjät ry (MYRY) kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä ulkomaalaislain muuttamisesta.

Mikro- ja yksinyrittäjät kannattaa ehdotusta luopua Y-tunnuksen edellyttämisestä ensimmäistä yrittäjän oleskelulupaa haettaessa silloin, kun yritystoimintaa ei ole vielä käynnistetty Suomessa. Muutos vähentää tarpeetonta hallinnollista taakkaa sekä hakijoilta että viranomaisilta ja selkeyttää yrityksen perustamisprosessia.

Nykyinen menettely on johtanut tilanteisiin, joissa yritys on jouduttu perustamaan ennen kuin hakijalla on ollut varmuutta oleskeluluvan saamisesta. Tämä on aiheuttanut tarpeettomia rekisteröintejä ja jättänyt rekistereihin yrityksiä, joiden toiminta ei ole koskaan edes käynnistynyt. Ehdotettu muutos parantaa rekisteritietojen laatua ja tekee yritystoiminnan käynnistämisestä selkeämpää ja johdonmukaisempaa.

MYRY pitää tärkeänä, että muutoksen toimeenpanon yhteydessä yrittäjille, viranomaisille ja yritysneuvojille laaditaan valtakunnallisesti yhtenäiset ja mahdollisimman selkeät ohjeet siitä, millä tavoin yritystoiminnan edellytyksiä arvioidaan tilanteissa, joissa yritystä ei ole vielä rekisteröity. Hakijan tulee voida jo varhaisessa vaiheessa ymmärtää, mitä selvityksiä, toimenpiteitä ja asiakirjoja häneltä edellytetään ja mitä toiminnan alkuvaiheelta vaaditaan.

Lausuntonne kasvuyrittäjän oleskelulupaa koskevasta muutoksesta.

Mikro- ja yksinyrittäjät ry pitää kannatettavana sitä, että kasvuyrittäjän oleskelulupamenettelyä selkeytetään, lupaedellytyksiä täsmennetään lainsäädännössä ja viranomaisten välistä tiedonvaihtoa parannetaan. Ennakoitava, läpinäkyvä ja sujuva lupaprosessi vahvistaa Suomen houkuttelevuutta kansainvälisten yrittäjien sijoittumismaana.

MYRY katsoo kuitenkin, että hallituksen esitys tarkastelee kansainvälistä yrittäjyyttä liian kapeasta kasvuyrittäjyyden näkökulmasta. Suomeen tarvittavat ulkomaiset yrittäjät eivät ole ainoastaan startup-yrittäjiä, vaan myös mikroyritysten, yksinyrittäjien ja erilaisten pienten yritysten perustajia. Nämä yritykset ovat merkittävä osa Suomen yritysraakennetta ja luovat työpaikkoja, verotuloja, palveluja sekä alueellista elinvoimaa. Jokainen uusi yritys on lähtökohtaisesti myös potentiaalinen kasvuyritys. Yrityksen todellista kasvupotentiaalia on kuitenkin perustamisvaiheessa usein täysin mahdotonta arvioida luotettavasti. Suomen yrityspolitiikan tavoitteena tulisi olla kansainvälisen yrittäjyyden edistäminen mahdollisimman laajasti eikä ensisijaisesti tietyn yritystyyppin tai yritysmallin suosiminen.

MYRY pitää tärkeänä väärinkäytösten ehkäisemistä ja viranomaisresurssien tehokasta käyttöä. Esityksen keskeiset perustelut jäävät kuitenkin tältä osin puutteellisiksi. Hallituksen esityksessä viitataan toistuvasti väärinkäytöksiin, kokeiluluonteisiin hakemuksiin ja hakemusmäärien aiheuttamaan hallinnolliseen kuormitukseen, mutta niiden laajuutta tai vaikutuksia ei arvioida määrällisesti. Kun sääntelyä kiristetään ja hakemisen kustannuksia nostetaan, tulisi muutosten perustua myös riittävän konkreettiseen vaikutusarvioon. Nyt jää epäselväksi, kuinka laajasta ongelmasta tosiasiallisesti on kyse ja ovatko ehdotetut toimenpiteet oikeasuhtaisia suhteessa havaittuihin ongelmiin.

MYRY suhtautuu kriittisesti siihen, että Business Finlandin arviointi liitetään osaksi maksullista oleskelulupamenettelyä. Esityksen mukaan tavoitteena on vähentää perusteettomia hakemuksia, mutta 650 euron hakemusmaksu kohdistuu samalla kaikkiin hakijoihin riippumatta siitä, onko kyse aidosta kasvuyrittäjästä vai ei. Hakemusmaksu ei mittaa yritysidean laatua, kasvupotentiaalia eikä yrittäjän sitoutumista, vaan ensisijaisesti vain hakijan maksukykyä. Se voi muodostaa tarpeettoman kynnyksen juuri niille yrittäjille, joita Suomi pyrkii houkuttelemaan, kun hakemusmaksulle ei myöskään esitetä vastineeksi selkeästi yksilöityä lisäpalvelua, neuvontaa tai mitään muuta hakijalle syntyvää lisähyötyä.

MYRY katsoo, että mikäli ongelmana ovat Business Finlandin käsittelyresurssit tai suuri määrä puutteellisia hakemuksia, ensisijaisesti tulisi arvioida muita ratkaisuja kuin hakemuskynnyksen nostamista. Vaihtoehtoja voisivat olla esimerkiksi arviointiprosessin kehittäminen, tehokkaampi ennakkoseulonta, selkeämmät hakukriteerit tai Business Finlandin arviointiresurssien vahvistaminen. Hallinnollisten resurssien riittämättömyyttä ei tulisi ensisijaisesti ratkaista siirtämällä kustannuksia hakijoiden kannettavaksi. 650 euron maksu voi muodostua merkittäväksi kynnykseksi aidosti yritystoimintaa suunnitteleville yrittäjille, mutta se ei silti estä tahallisia väärinkäytöksiä.

Mielestämme olisi perusteltua arvioida jatkovalmistelussa, onko yrittäjän ja kasvuyrittäjän erillinen oleskelulupajärjestelmä pitkällä aikavälillä tarkoituksenmukaisin ratkaisu. Raja tavallisen yrittäjän ja kasvuyrittäjän välillä on käytännössä usein erittäin vaikeasti määriteltävissä erityisesti yritystoiminnan alkuvaiheessa, jolloin myös yrityksen tulevaa kasvupotentiaalia on liki mahdotonta arvioida luotettavasti. Nykyinen kaksijakoinen järjestelmä voi johtaa tilanteisiin, joissa samaa yritystoimintaa arvioidaan eri vaiheissa usean eri viranomaisen toimesta, ja yrittäjä joutuu siirtymään lupakategoriasta toiseen yrityksen kehittyessä.

Jatkovalmistelussa olisi perusteltua arvioida vaihtoehtoa, jossa kansainvälistä yrittäjyyttä tarkastellaan yhtenä kokonaisuutena ja vähemmän erillisiin lupakategorioihin sidottuna. Tavoitteena tulisi olla mahdollisimman selkeä, ennakoitava ja hallinnollisesti tehokas järjestelmä, joka tukee sekä kasvuyrittäjyyttä että muuta kansainvälistä yrittäjyyttä. Vaikutusarvioissa tulisi tarkastella myös sitä, millaisia vaikutuksia nyt ehdotetuilla muutoksilla on Suomen kansainväliseen kilpailukykyyn yrittäjien sijoittumisena.

Muut huomionne ehdotuksesta.

Mikro- ja yksinyrittäjät ry pitää tärkeänä, että yrittäjyyttä koskevaa maahanmuuttopolitiikkaa kehitetään Suomen elinvoiman, yrityskannan uudistumisen ja talouskasvun näkökulmasta. Strategisena tavoitteena tulisi olla nykyistä useampien kansainvälisten yrittäjien houkuttelevuus ja heidän yritystoimintansa käynnistymisen ja kasvun tukeminen Suomessa.

Yrittäjyyspolitiikan tulisi ennen kaikkea mahdollistaa yritystoiminnan syntyminen ja kasvu. Väärinkäytösten ehkäisy on tärkeä osa toimivaa lupajärjestelmää, mutta sen ei tulisi muodostua yrittäjyyspolitiikan ensisijaiseksi lähtökohdaksi eikä johtaa ratkaisuihin, jotka tarpeettomasti nostavat aitojen yrittäjien hallinnollista tai taloudellista kynnystä perustaa yritys ja harjoittaa yritystoimintaa Suomessa.

Hanén Liisa
Mikro- ja yksinyrittäjät ry